SVOBODA **СВОБОДА**
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 3. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 6, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го СІЧНЯ 1993. Ч. 3. РІК C.

„Ходить свято по білій землі, Ходить свято від хати до хати"

„МИР ВАМ І ЛЮБОВ"

Всечесним Отцям, Дияконам і Побожним Вірним Української Православної Церкви у ЗСА: Благодать, мир і любов Князя спокою нехай буде буде з вами!

Народження Ісуса Христа, Єдинородного Сина Всевишнього Отця, Подателя всякого добра, наповняє усіх вірних безмежною духовною радістю, спокоєм і втіхою. Велимовно висловлює наша Українська Автокевальна Православна Церква цю радість, і почуття духовного спокою і втіхи в усіх літургійних відправах цих різдвяних днів. Велимовно також висловлює цю радість у своїх різдвяних колядках наш побожний український народ, бо Христос Бог, стаючи людиною, Своїм божеством перетворив людське у божественне, земське у небесне.

Одягнувшись у наше тіло, Христос Син Божий обдарував нас новим життям, зробив нас носіями Своєї

(Закінчення на стор. 3)

Світлана Кузьменко

Свят-Вечір

За вікном, на вечірньому тлі,
Сніжна білість легка і лапата.
Ходить свято по білій землі,
Ходить свято від хати до хати.

Перша зірка глядить у вікно,
Як онуків старий наділяє
Найдорожчим йому, що давно
Взяв до серця із рідного краю.

Повертаються давні роки
І стають біля нього навколо.
І минуле у вечір такий
Із сім'єю сідає до столу.

Переговори в справі Боснії і Ґерцеґовини не мали успіху

Женева. — В неділю, 3-го січня, відновилися переговори з метою мирного врегулювання кризи в Боснії і Ґерцеговині, але успіхи вони не мали. До участи в них вдалося скликати представників усіх ворогуючих сторін в республіках колишньої Югославії. За столом переговорів зустрілися президент Хорватії Франьо Туджман, президент Югославії Добріца Чосіч і президент Боснії і Ґерцеговини Алія Ізатбеговіч. Напередодні, в суботу, всі три делегації були ознайомлені з пляном врегулювання конфлікту, запропонованим спеціяльним післанцем ООН Сайрусом Венсом, колишнім державним секретарем ЗСА. Плян дістав схвалення з боку представника Спільного ринку лорда Дейвида Овена.

Керівники мусульманського ууряду Боснії і Ґерцеговини, представники боснійських хорватів і сербів вважають, що плян Венса — Овена є доброю основою для переговорів, однак А. Ізетбеговіч висловився за деякі поправки. Згідно з тим пляном республіка Боснія і Ґерцеговина мала б бути поділена на десять автономних областей, а Сараєво, залишаючись столицею, мало б стати водночас „вільним містом". На думку Алії Ізетбеговіча, будь-які спроби поділити республіку на шматки з чітко означеним етнічним складом населення завдадуть ще більшої шкоди. Він виступає за неподільну Боснію і Ґерцеговину.

Відтак президенти Д. Чосіч і Ф. Туджман мали зустріч за закритими дверима і дійшли до висновку, що найкращим варіянтом було б перетворення Боснії і Ґерцеговини у конфедерацію трьох республік — хорватської, сербської і мусулманської. Але боснійські мусулмани відкидають цей плян.

В неділю Венс і Овен підкреслили на пресовій конференції, що в найближчі дні угоди ще не буде досягнуто і через тиждень переговори знову продовжаться. Вони є певні, що конфлікт можна розв'язати мирним шляхом.

Того ж дня, в неділю, повертаючись з Москви до Вашінгтону, президент ЗСА Дж. Буш зробив короткотривалу зупинку у Парижі і мав зустріч з президентом Франції Франсуа Міттераном, під час якої мова йшла про становище в колишній Югославії. Дж. Буш і Ф. Міттеран дійшли до порозуміння щодо потреби більш активно протистояти сербському воєнному летунству, яке постійно порушує повітряний простір Боснії і Ґерцеговини.

УКЦЕРКВА В КАНАДІ МАЄ НОВОГО МИТРОПОЛИТА

Вінніпеґ, Ман. — У вівторок, 29-го грудня 1992 року, Ватикан оприлюднив нові призначення для Української Католицької Церкви в Канаді.

Отця Михайла Бзделя іменовано Митрополитом українців-католиків у Канаді, а о. Романа Даниляка — Апостольським Адміністратором Торонтонської Епархії з мандатом Владики-Єпископа Торонто.

Таким чином два найстарші стажем і віком пастирі українців-католиків у Канаді — Архиєпископ і Митрополит Максим Германюк і торонтонський Єпископ Ізидор Борецький, яким виповнився 81 рік, впродовж наступних трьох місяців передадуть свої офіційні обов'язки. Єпископ І. Борцький, одначе, залишиться на пості Єпископа Торонто.

Протоігумен для Отців Редемптористів у ЗСА і Канаді від 1984 року, 62-літній о. М. Бздель є другим з черги Митрополитом Української Католицької Церкви в Канаді. Першим був Митрополит М. Германюк, якого висвячено на Єпископа 1951 року, а митрополичі обов'язки сповняє по сьогодні від 1956 року.

Канцлер Торонтонської Епархії від 1966 року, о. Р. Даниляк, якому 29-го грудня сповнилось 62 роки, буде другим з черги єпископом Торонтонської Епархії. Його попередник, Владика І. Борецький, був висвячений на Єпископа 1948 року та, за його власними словами, „залишиться Єпископом Торонто до смерти", хоча й без єпископської влади.

Обидва новоіменовані Владики є уродженцями Канади і мають за собою роки пастирської та адміністративної практики. Хоча не встановлено конкретної дати висвячення та встановлення на митрополичий престіл о. М. Бзделя, то натякають про дату 25-го березня 1993 року як можливу дату висвячення на Єпископа о. Р. Даниляка.

Обидва теперішні Владики задоволені з нових призначень. „Він був моїм кандидатом", — заявив Митрополит М. Германюк, який після передання обов'язків плянує відновити свою редакційну працю теологічного журналу „Логос", що його видає Інститут Українських Студій ім. Митрополита Андрея Шептицького при університеті св. Павла в Оттаві.

Ці два нові призначення піднесли кількість владик Української Католицької Церкви до 30. Сподіються ще інших призначень для Австралії, Чикаго та Британської Колюмбії в Канаді.

Л. КРАВЧУК ГОВОРИТЬ ПРО ДОГОВІР СТАРТ-2

Київ (УНІАР). — Президент України Леонід Кравчук подав заяву з приводу підписання російсько-американського договору Старт-2. У заяві сказано:

„Скорочення арсеналів ядерної зброї в наслідок укладення договору про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь є знаменною подією останнього десятиліття, покликаною зменшити рівень ядерного протистояння і зміцнити стратегічну стабільність у світі.

Підписання Росією і ЗСА договору про Старт-2 є важливим політичним актом, що засвідчує послідовність кроків на шляху ядерного роззброєння. Поєднаний з широкою програмою конверсії оборонної промисловости, перепрофілювання військово-промислового потенціялу на потреби економіки та соціяльного розвитку. Договір відповідатиме інтересам усього людства.

Російсько - американський договір Старт-2 не покладає на Україну будь-яких зобов'язань і його дія не поширюється на її територію. Разом з тим Україна послідовно прямує до проголошеної її Верховною Радою мети стати в майбутньому без'ядерною державою. Вірю, що вищий законодавчий орган України позитивно розгляне Договір Старт-1 і лісбонський протокол і, тим самим, Україна однією з перших зробить історичний крок у напрямку до звільнення світу від ядерної зброї.

Ми закликаємо всі держави, які володіють ядерною зброєю, наслідувати цей приклад і співпрацювати в напрямку створення атмосфери довір'я і безпеки між народами. Сподіваємося, що найближчими днями будуть зреалізовані раніше досягнуті домовлености і відбудуться міждержавні українсько-російські переговори з широкого кола технічних і фінансових питань, пов'язаних з наступним виконанням договору Старт-1 і лісбонського протоколу.

Ми зі схваленням поставилися до ініціятиви урядів Російської федерації, ЗСА і Франції про мораторій на ядерні випробування і закликаємо перетворити цей мораторій на постійне припинення будь-яких ядерних вибухів усіма ядерними державами.

Вітаючи нові ініціятиви Російської федерації і ЗСА про скорочення і обмеження стратегічних наступальних озброєнь, Україна виходить з того, що світ в цілому повинен якомога скоріше наблизитися до повного ядерного роззброєння, а народи оцінити належним чином не лише визначення підходів до скорочення цих арсеналів зброї, а й політику тих держав, які добровільно йдуть до без'ядерного статусу".

Визначено українсько-польські відносини

Київ (УНІАР). — До столиці України на дводенні офіційні відвідини прибув міністер закордонних справ Польщі Кшистоф Кубішевський.

Проаналізовано стан двосторонніх відносин та визначено пляни співробітництва у політичній, військовій, торгово-економічній та культурній галузях під час зустрічі польського міністра закордонних справ К. Скубішевського з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком.

Сторони наголошували, що Україна і Польща сусіди та стратегічні партнери. Обидві країни, на думку міністрів, повинні грати більш активну ролю у вирішенні гльобальних европейськи проблем.

Відкрито приватний інститут

Запоріжжя (УНІАР). — Тут відкрився перший приватний інститут — Міжнародний Інститут Державного Муніципального Управління. Його засновники — Санкт-Петербурзький інститут державного муніципального управління і запорізька фірма „Віктор". 200 студентів денної та 30 заочної форми навчання розпочали зайняття в новому приміщенні. Давати освіту в галузях економіки, фінансів, права, суспільної праці і управління на рівні міжнародних стандартів — таке завдання ставить викладачам і студентам ректор інституту проф. Віктор Львов.

Ректор запевняє, що через п'ять років інститут повністю перейде на викладання українською мовою.

У СВІТІ

У ПЕРШИЙ ДЕНЬ 1993 РОКУ столицю України відвідав з офіційною візитою міністер закордонних справ Польщі Кшиштоф Скубішевський. Він мав зустрічі з Президентом України Леонідом Кравчуком, прем'єр-міністром Леонідом Кучмою, міністром закордонних справ Анатолієм Зленком і головою Народного Руху Вячеславом Чорноволом.

В ПЕРШИЙ ДЕНЬ 1993 РОКУ кубинське аґентство Пренса-Лятіна закликало населення готуватися до того, що цей рік буде ще тяжчим, ніж попередній. Лідер Куби Фідель Кастро пояснює економічні труднощі країни „імперіялістичною політикою" З'єднаних Стейтів, тим часом вони є закономірним вислідом розпаду Совєтського Союзу і припинення допомоги від „комуністичного табору". Вже рік на Кубі діє карткова система розподілу харчів. Кастро заявив, що очікує від нового американського президента перегляду наставлення ЗСА до Куби.

ОДИН З НАЙСТАРШИХ політичних діячів Італії, незмінний член п'ятдесяти кабінетів, колишній прем'єр-міністер Джуліо Андреотті потрапив під град звинувачень у зв'язках з мафією. Гострі нападки почалися після того, як четверо арештованих керівників мафії заявили, що Андреотті „давно і міцно пов'язаний з мафією, і це співробітництво продовжувалося до останнього часу". Християнський демократ Андреотті вступив у змову з мафією відразу по Другій світовій війні, намагаючись з допомогою злочинного світу зменшити вплив комуністичної партії в італійському суспільстві. Італійські спеціялісти в ділянці організованої злочинности вважають, що зв'язки „суспільних структур з мафією набагато глибші, ніж донедавна виглядало". Політичні коментатори передбачають, що вплив традиційних італійських партій невдовзі зійде нанівець і до влади в країні прийдуть праві угрупування.

МАКЕДОНІЯ ЗВИНУВАТИЛА Грецію в тому, що грецьке радіо провадить свої висилання в діяпазоні тих самих хвиль, на яких працюють служби цивільного летунства Македонії. Це створює небезпеку на повітряних лініях. Крім того, греки використовують чужі радіочастоти для висилань пропагандивного характеру, зокрема для постійного ствердження, що є тільки одна Македонія — грецька. Покищо Греція не відповідала на протест македонців, однак спостерігачі не сумніваються, що стосунки між двома країнами ще більше погіршаться.

ЗАХІДНЬОЕВРОПЕЙСЬКИМ КРАЇНАМ загрожує навала кримінальних елементів з республік колишнього Совєтського Союзу. Таку думку висловив в інтерв'ю для голляндської газети „Альґемайн Даґбляд" керівник кримінальної поліції польського міста Познань Роман Вехта. Він вважає, що поліційні служби всіх европейських країн повинні тісно між собою співдіяти, щоб унеможливити збільшення злочинців у зв'язку з новою ситуацією. Вехта закликав до встановлення більш суворих візових режимів для громадян колишнього СССР.

Сомалійці вигнали представників ООН

Могадішу, Сомалія. — Група демонстрантів камінням привітала приїзд до столиці Сомалії генерального секретаря ООН Бутроса Бутроса-Ґалі, не дозволивши ані йому, ані іншим членам делегації відбути заплановані політичні зустрічі та пресову конференцію. Це вдруге трапилося генеральному секретареві ООН в останньому тижні, що його так вороже прийняли там, де він загостив, щоб поправити існуючу ситуацію. У четвер, в навечер'я Нового року, він перебував у Сараєво і там зустріли його протести населення.

В Могадішу, коли генеральний секретар ООН відвідував центр розподілу харчів для населення і вів розмови із американськими військовиками, сотки ворожо наставлених демонстрантів вимагали від представників ООН забратись із Сомалії в спокої та не пробувати бути посередниками у перемир'ї, а відкрити дорогу для ЗСА надати населенню допомогу.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ, повертаючись з Москви до Вашінгтону, на просьбу президента Франції Франсуа Міттерана зробив зупинку в Парижі. Оба президенти обговорили становище в колишній Югославії і прийшли до висновку, що треба активно виступити проти дій військової авіяції Сербії, яка постійно порушує повітряний простір Боснії і Герцеговини. Минулого тижня уряди ЗСА, Франції, Великобританії попередили Сербію, що якщо її військово-повітряні сили продовжуватимуть порушувати резолюцію Ради Безпеки ООН, літаки-порушники будуть збиті. Тепер Буш і Міттеран підтвердили, що вони мають намір добитися виконання резолюції Ради Безпеки. Президент Дж. Буш подякував президентові Франції за участь десантних частин французької армії в операції „Відродження надії" в Сомалії.

ВИТРАТИВШИ БАГАТО ЧАСУ на дискусії про зменшення вартости передвиборчої кампанії, кандидати у Конгрес ЗСА витратили рекордну суму — 504 міл. дол. Такі дані, опубліковані федеральною виборчою кампанією. Кандидати в Палату Репрезентантів видали на своє обрання коло 314 міл. дол. — на 41 відс. більше, ніж у виборах 1990 року. Сенатори витратили на свою кампанію 190 міл. дол., але в цю суму не ввійшли гроші, видані під час позачергових виборів у Сенат в Каліфорнії. Деякі конгресмени видали на вибори величезні суми. Найбільше з усіх вибраних торік конґресменів для перемоги витратив республіканець з Каліфорнії Майкл Гафінгтон — 5.4 міл. дол., більшу частину яких становили його власні гроші. Із сенаторів найбільше на передвиборчу кампанію витратила Барбара Боксер, демократ з Каліфорнії.

КОМІСІЯ ООН У СПРАВАХ втікачів має надію, що після приходу до влади Адміністрації Клінтона проблема зростаючого потоку втікачів з Гаїті буде вирішена. Багато гаїтян мають надію, що новий президент ЗСА змінить іміграційну політику щодо них. Під час своєї передвиборчої кампанії президент-елект Билл Клінтон обіцяв надати тимчасовий притулок „справжнім втікачам", поки до влади на Гаїті не прийде демократичний уряд. Представники ООН висловили надію, що політика Клінтона стосовно до втікачів буде більш гнучкою, ніж політика його попередника.

УКРАЇНА ЗАКУПИЛА БУДИНОК ДЛЯ АМБАСАДИ У ВАШІНҐТОНІ

Будівля амбасади України у Вашінгтоні

Нюарк, Н.Дж. — Фундація Піддержки Дипломатичних Представництв України повідомляє, що амбасадор України до ЗСА Олег Білорус підписав контракт купна будинку для амбасади у Вашінгтоні 29-го грудня 1992 року. На це він отримав згоду уряду України і довго очікуваний дозвіл Державного департаменту ЗСА. Будинок амбасади великий і престижевий, при вулиці М Нортвест на розі 34-ої вулиці, близько ріки Потомак, і займає 47,000 квадратових стіп площі під бюра, житлові приміщення і гараж для 26 автомобілів.

Приблизно 80% будинку — це цілком нова будова, 20 відсотків — це історична частина, яку архітекти інкорпорували в цілість імпозантної структури. В цій історичній будівлі президент Джордж Вашінгтон приймав дуже важливі рішення. За міським законом цей будинок призначений до мішаного вжитку — для мешканевого і бюрового використовування, що якраз дуже добре надається для амбасади України.

Кошт комплексу вино-

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ О. ЛАВРИНОВИЧА

Нюарк, Н. Дж. — Приятелі Руху Північного Ню Джерзі влаштовують доповідь заступника голови Руху, кандидата технічних наук Олександра Лавриновича на тему: „Ситуація в державному управлінні України й місце Руху в системі політичного життя". Доповідь відбудеться у п'ятницю, 8-го січня, о год. 7-ій вечора в залі УК Церкви св. Івана Хрестителя, Сендфорд авеню в Нюарку.

ПОМЕР ОТЕЦЬ В. КАРМАЗИН

Ст. Пітерсбург, Фла. — Тут у понеділок, 4-го січня, помер о. крилошанин Володимир Кармазин на 94-му році життя і у 68-му році священства. Впродовж свого довгого служіння УК-Церкві о. В. Кармазин був 27 років парохом в Бетлегем, Па. Священичі похорони відбудуться в п'ятницю, 8-го і суботу 9-го січня в Пармі, Огайо. Покійний залишив у смутку дочку Віру Пестик з родиною, численних внуків і правнуків.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City, N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Гра з вогнем Саддама Гуссейна

У березні 1991 року закінчилася війна міжнародної коаліції — насправді З'єднаних Стейтів Америки проти Іраку. Настало перемир'я продиктоване Саддамові Радою Безпеки Організації Об'єднаних Націй. Саддам Гуссейн підписав усі передумови, але безперервно намагався обійти їх і перетворити у паперовий документ. У найважливішій справі — зброї масового нищення — який десяток місій ООН їздив уже до Іраку, щоб перевірити, чи дійсно Ірак закинув спроби продукції атомової, хемічної й бактеріологічної зброї. Справа не закінчена. Надія президента Буша, що понад 50,000 іракських воєнно-полонених, вернувшися до Іраку, скинуть Саддама Гуссейна з влади, — не здійснилася. Саддам відбудував свою збройну силу і здавив повстання курдів, які компактною масою заселюють північну частину Іраку. ЗСА не прийшли з допомогою курдам, але вимогли на Гуссейні, щоб він не перешкоджував доставі курдам харчів, одягів і ліків.

На півдні Іраку живуть мусулмани із секти шіїтів — ворожі Саддамові Гуссейнові. Він вислав туди літаки-джети, які з повітря винищували власних громадян. Рада Безпеки ООН прийняла резолюцію із забороною Іракові переступати військовими літаками повітряну лінію, яка на суші відмежовувала шіїтів від північної частини держави. Якийсь час Саддам повинувався цій забороні. Але переходовий стан державної влади в Америці та заанґажування Америки у харитативній місії у Сомалії осмілили Гуссейна, який вислав два військові джети колишнього совєтського типу МІҐ почерез заборонену повітряну лінію. 27-го грудня 1992 року американський військовий літак поцілив ракетою іракський літак, який розлетівся. Саддам Гуссейн проголосив бундючну і погрозливу заяву, що він ще дасть відповідь на той акт американської аґресії — у свій час і на свій лад. Він не припинив лети почерез заборонену лінію і цим спровокував Пентаґон відкликати з вод Сомалії американський літаконосець і скерувати його на води Близького Сходу.

Саддам Гуссейн, як виходить з його поведінки, вважає, що міжнародна ситуація змінилася в його користь. Він танцював на вулиці Багдаду на вістку, що Буш програв вибори. Але може гірко розчаруватися. За всією вірогідністю Билл Клінтон буде в закордонній політиці триматися лінії, встановленої Бушем. Клінтон і демократичний Конґрес можуть зайняти різкіше становище супроти суходільного Китаю, але у відношенні до сербських генералів чи диктаторського режиму в Перу — Клінтон ледве чи піде на якусь компромісову злагоду. Покищо Клінтон уже солідаризувався із заявою Буша щодо правильности дії американського пілота, який збив ракетою іракський джет.

Мститься помилка, яку зробив президент Буш, закінчивши війну проти Іраку визволенням Кувайту від іракської окупації, але залишивши Саддама Гуссейна при владі. Арабський військовий диктатор, очманілий амбіцією панувати над арабським світом і жадобою заволодіти близькосхідним нафтовим басейном не є типом людини, яка може признати свою помилку, відректися своїх плянів і перетворитися у мирного демократичного президента. Тому поки Саддам Гуссейн живий — він є загрозою для миру на Близькому Сході і для всього Заходу.

Билл Клінтон не матиме діла з міжнародною ідиллею. Між різними турботливими проблемами, що їх дістане у спадщині від Буша залишиться питання — як Америці бути з диктатором Іраку — Гуссейном.

АСИСТЕНТИ ПРЕЗИДЕНТА-електа, які відпочивають з його родиною на острові Гілтон Гед, повідомили журналістів, що в наступну п'ятницю Билл Клінтон зустрінеться в Остині, Тексас, з президентом Мехіко Карльосом Саліна-сом. Мета зустрічі — обговорення договору про вільну торгівлю в Північній Америці, тобто між Мехіко, ЗСА і Канадою. Керівники трьох країн підписали цей договір у грудні, але він вступить в силу лише після ратифікації його парляментами. У Конгресі існує досить сильна опозиція проти договору з боку законодавців-демократів. Б. Клінтон не раз підкреслював, що в „принципі" підтримує договір, хоч і з деякими застереженнями. У п'ятницю на зустрічі Б. Клінтона і К. Салінаса будуть, мабуть, обговорені пункти договору, які викликають застереження майбутнього президента ЗСА.

Олександер Серафин

ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ

Польща була першою колишньою комуністичною державою, яка застосувала в 1990 році „шокову терапію" у переході до ринкової економіки. Її промислове виробництво, яке впало в 1990—91 роках на 39 відс., почало підійматися і Польща стала першою з колишніх комуністичних країн, яка в 1992 році осягнула економічний ріст.

Відродження у Польщі підсилює приватний сектор і фірми, власником яких є держава. Державні фірми спрямували свої експорти зі Сходу на Захід і тепер вони становлять 14 більйонів долярів. Основу польського перетворення становить строга контроля кредиту, грошове утривалення, приватизація і швидка лібералізація цін.

Фабрики, які чотири роки тому виробляли зброю і становили 40 відс. промислового виробництва Польщі, тепер досягають лише 18 відс, а частка їхнього мілітарного виробництва зменшується. Державний уряд оприлюднив свої пляни перебудови сталевої і вугільної промисловостей протягом наступного десятиліття. Це означає, що зміни у польській економіці продовжуватимуться ще надовго.

Незважаючи на це, інфляція ще далі становить 40 відс., а безробіття 13.5 відс. За даними „Ню Йорк Таймс", архітект польських реформ, гарвардський професор і економіст Джеффрі Сакс каже: „Я думаю, що ми перемогли. Паніка минулася. Реформи утверджені".

Прихильники шокової терапії вважали, що вона може бути успішно застосована в Росії. Одначе, існують великі різниці між Польщею і Росією. В Польщі, політичні діячі підтримували і підтримують ці радикальні зміни. Вони є заохочувані підприємчивістю і продуктивністю сільського господарства, біля 75 відс. якого було в приватних руках. Ці чинники відсутні в Росії і в Україні.

Росія, яка наслідувала польську програму і якій також дораджує професор Сакс, почала від неї відступати і після року реформ, економіка Росії далі занепадає і настав економічний хаос. Постає питання чи Росія зможе змінитися взагалі. Це не перша її реформа. Таких реформ було більше в історії Росії і всі вони довго не існували, їхній термін був короткий.

Багато початих реформ спрямовані на скасування комуністичної спадщини, тому завдання російського уряду є більше ніж в інших державах Східньої Европи, навіть України. В інших колишніх комуністичних державах, реформи до певної міри, пригадують передвоєнні часи, і в дечому з частиною України, комунізм для цих держав був чужий, він був їм накинений. Комунізм не був чужою ідеєю в Росії тому, що вона ніколи не була демократична і мала до 1917 року громадське землеволодіння та види братської власности. В царській імперії існувала общинна власність земель і такий рід власности був добрим підґрунтям для комунізму. Російська неохота до вільного ринку є продуктом колишньої комунальної системи і комунізму.

Реформи в Росії мали деякі успіхи. Ціни (не всі) були лібералізовані без серйозних заворушень. Вони також виелімінували нагромадження рублів, на які не було товарів. Їхнє зліквідування було передумовою до стабільности. Вільні ціни спричинилися до появи в крамницях продуктів. Бюджетовий дефіцит біля 10 відс. був набагато менший ніж у 1991 році (31 відс.), незважаючи на це, що уряд зібрав лише 80 відс. деяких податків. Він також був неохочий на витрати.

Шокова терапія в Росії не була вповні застосована. Ціни на оливу і бензину уряд підвищив і в загальному вони становили лише 20 відс. світового ринку. А ціни ці мали вплив на багато інших продуктів. Внутрішня торгівля не була зовсім вільна. Державні крамниці могли заробляти не більше 25 відс. Міністерства далі контролювали торгівлю 150-ох продуктів між фірмами. Навіть коли центральний уряд зняв торговельні обмеження, місцеві уряди встановили свої. Росія не відкрила своїх кордонів для іноземної торгівлі так, як це зробила Польща в 1990 році. У вересні 1992 року уряд встановив тарифи у висоті 15 відс. на імпорти.

Немає підстав твердити, що занепад продуктивности, в першій половині 1992 року, спричинили реформи Ґайдара. Доказує це той факт, що нові країни включно з Україною, які далі продовжували плянову економіку, мали також втрату продуктивности.

Найбільш руйнуючим фактором шокової терапії був рекордовий зріст у грошовому господарстві. Гроші в обороті зросли з 700 більйонів рублів, від січня до жовтня 1992 року, на 500 відс. Занепад продуктивности в Росії був менший, ніж в інших колишніх комуністичних країнах за 1990—92 роки. Властиво, він почав-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Сушко

ЧИ ВРЯТУЮТЬ АЗОВСЬКЕ МОРЕ?

Девіза совєтської системи, що з розвитком техніки людина звільняється від впливу природи і тому може з нею не рахуватися, довела Україну на грань екологічної катастрофи. Наслідки цього фальшивого гасла виявляються вповні щойно тепер, коли перестала існувати засекреченість цієї системи.

До однієї з таких екологічних катастроф України належить і сьогоднішній стан Азовського моря, яке обмиває південно-східні береги України. Азовське море в порівнянні до Чорного — мале, бо його площа всього лише 37,600 квадратних кілометрів. Середня його глибина всього 7 метрів. Через Керченську протоку, глибина якої ще менша, бо лише 4 метри, воно з'єднується з Чорним морем. Завдяки цій мілководності води Азовського моря є теплі і освітлюються аж до дна, що дає сприятливі умови розвиткові рослинности і тваринного світу. Колись було тут 183 форми рослинности, а самих риб було 79 видів. Тому колись воно було і найбільш рибне. Вилови рибалок були в сім разів більші ніж у Каспійському, в 12 разів більші ніж у Балтійському і в 35 разів більші ніж у Чорному морях.

Сьогодні Азовське море перебуває в стані агонії. Про його стан і що робити, щоб його врятувати, знаходимо в числі 6-му українського екологічного вісника „Ойкумена" з 1991 року, не менше як шість статтей на цю тему. Їх автори — такі поважні особи як Е. Баль, голова Громадського комітету врятування Азовського моря міста Маріюпіль, О. Безсонов, кандидат біологічних наук Ростовського університету, д-р С. Воловик, співробітник Азовського рибного господарства, І. Парасюк, пенсіонер, мешканець міста Бердянська, й інші. З їхніх статтей і зачерпуємо ці інформації.

Усього 40 років зайняло „ударну" совєтську систему, щоб знищити ресурси Азовського моря. Почалося від збільшеної риболовлі. Дерев'яні човни і невеликі сіті, що ними колись рибалки ловили рибу, стали анахронізмом. З'явилися потужні траулери й інші машини океанічного лову — і скоро не стало вже що ловити. Лишився ще на дні плиткого моря бичок (рід американського „catfish"). На нього придумали механічні драґи, які тягнули по дні моря — і скоро і бичка не стало. Дальші улови стали нерентабельними.

Наступного удару завдало морю драстичне скорочення постачання ріками прісної води до моря. На Дону, Кубані й інших ріках виросли численні водосховища. В районах гирла рік замість вирощувати традиційні для цих районів культури, почато інтенсивне рисосіяння. Зросло зрошувальне землеробство. Постачання ріками солодкої води до моря впало на половину. У висліді, Азовське море заповнилося солонішою водою з Чорного моря, вплив якої шкідливо відбивається на дотеперішній флорі й фауні Азовського моря.

Нині Азовське море неймовірно забруднене. Джерела цього забруднення пов'язані з функціонуванням міст, селищ, промислових і сільськогосподарських підприємств. Сотні тисяч хемічних речовин, що їх індустрія Маріюполя, Ростова і т. д. викидає в атмосферу, потрапляють в море. Сам Маріюполь їх викидає більше як 800,000 тонн.

Багато колгоспів і радгоспів роками застосовують гербіциди й пестициди в невиправдано великих кількостях. Через неграмотність і відсутність дисципліни багато з цих речовин потрапляє в море. На багатьох мішках з такими хемічними речовинами, — каже Є. Баль, було виразно написане „застосовувати на території США заборонено". Їх уживали свобідно колгоспи в Україні. Питання пестицидів спеціяльно чутливе в районах рижосіяння на Дону і Кубані, бо там регулярно спускають воду з рижових піль. Кажуть С. Воловик, А. Семенов і О. Студеникіна у їхній статті, що до 1964 року Азовське море було відносно чисте від пестицидних речовин, а в 1987 році їхня концентрація у воді збільшилася більш ніж у 20 разів.

Крім промислового забруднення протягом останнього десятиліття великого лиха завдають Азовському морю брак задовільної каналізації і санітарних водопроводів у всіх приморських містах. Каже Е. Баль, що за останні два роки потужні аварійні викиди з фекальної каналізації у море траплялися майже в усіх великих приморських містах.

Це лихо, якщо скоро не знайдеться розв'язки, мабуть буде зростати. Мариво цієї загрози збільшує останньо інтенсивне освоювання піщаних кос, які на північному узбережжі Азовського моря далеко входять в море. І. Парасюк пише, що коли води Бердянської затоки стали забруднені, що в них небезпечно купатися, всі, хто мав можливості, кинулися будувати більші чи дімки для відпочинку на Бердянській косі, часто лиш кілька метрів від води. Це все творилося безпляново і безконтрольно. Воно не лише збільшило санітарну проблему, але й знищило природну фільтрувальну структуру цієї коси, бо вона перестала функціонувати як природний автоматичний реґулятор рівня води в Бердянській затоці. Сьогодні під час сильних західніх вітрів долішню частину міста Бердянська заливають води з моря.

Яка розв'язка цього лиха? Е. Баль цитує резолю-

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

БІЛЬШ ПРЕСТИЖЕВІ ЗАЛІ

Вповні погоджуюся із закликами пропагувати наше справжнє мистецтво і запізнавати з ним неукраїнців, та після концерту хору київської „Думки" у Філядельфії доводиться з жалем ствердити, що ми саме втратили таку добру нагоду.

Плоска, неакустична заля місцевої середньої школи аж ніяк не надається на високомистецькі хорові чи музичні імпрези, на додаток, в пошукуванні за кращим місцем (квитки не були нумеровані), ми вкінці опинилися під одним з вітряків на стелі, що в його безперебійним гудінні згубилися всі нюанси і „піяніссіма", що плили зі сцени.

Чи справді не було б доцільніше обмежити наші традиційні вияви гостинности після концерту до символічної китиці квітів і короткого слова подяки від спонзора чи представника місцевої громади, а зате звернути всі наші зусилля і ресурси, щоб підготовити якнайдогідніші умовини виступу для наших мистців з України, в першу чергу — піднайти відповідну престижеву залю, яка не тільки дала б їм можливість повного мистецького вияву, але теж відкрила б доступ неукраїнській публіці, пресі, професійним рецензентам, корисним зв'язкам тощо.

Мимоволі пригадується недавній виступ у славнозвісній „Академії музики" у Філядельфії „Червоноармійського хору", що зараз формально є ансамблем при військових з'єднаннях СНД, та все ще держиться свого старого репертуару „Калінка" і „Гей ухнєм!" Для американців, що вщерть виповнили залю, це вже традиційне, і чи не нині, хорове мистецтво „фром Раша", дарма, що більшість солістів, з диригентом включно, роджені в Україні.

Якою справжньою революцією і свіжим подихом був би тут високомистецький виступ українського хору з Києва!

Оксана Волчук,
Філядельфія, Па.

І ЩЕ ОДНА МОЛОДЕЧА ОРГАНІЗАЦІЯ

Редактор Іван Кедрин у своїй статті „Російська мова в амбасаді України („Свобода", ч. 236 з 12-го грудня 1992 р.) згадує, що „...батьки дбали, що вони (діти, молодь) кінчали школи українознавства й були членами Пласту чи СУМ".

Все гаразд, одначе пригадуємо шановному редакторові, що ще є одна молодеча організація, ім'я якої Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ). ОДУМ створився на ідеях Івана Багряного, який перший пророкував про кадри в Україні, які сьогодні несуть тягар нової української держави. Очевидно, він не говорив про тих, які ще сьогодні не хочуть вживати української мови в інституціях української держави. І тому ОДУМ, як організація гостро засуджує цей вчинок амбасади України. Нехай амбасадори знають, що в українській державі мусить бути державна мова — українська, інакше, дорогі друзі, забудьте за свою державність...

Ті, які користуються чужим, іноземним, як говорив М. Скрипник, завжди залишаться попихачами, а не будівничими своєї держави, своєї культури, своєї рідної мови. А з попихачів, які б вони вірні не були, завжди сміються й уважають їх найпідлішим елементом суспільства.

Олекса Шевченко,
СВП ОДУМ.
Бриджвотер, Н. Дж.

ЛИСТ ДО „ВЕСЕЛКИ"

„Замість подяки для д-ра Андрія Олірчика за дбайливу та віддану опіку під час моєї недуги, цією дорогою пересилаємо 50 дол. на передплату „Веселки" для дітей в Україні.

Щиросердечна подяка для дружини доктора і секретарки Роксоляни, —

Мирося і Дмитро Молдовани".

Від „Веселки": „Вельмишановні М. і Д. Молдавани! Редакція дитячого журналу „Веселка" щиро дякує за Вашу пожертву — гроші на передплату „Веселки" для дітей в Україні. Малі українці, взявши до рук журнал, будуть сердечно вдячні Вам за цей подарунок. Здоровимо Вас, а також д-ра А. Оліярчика з дружиною Роксоляною, які завдяки своїй праці стали доброю спонукою до пожертви. З Різдвом Христовим бажаємо веселих свят, доброго здоров'я, успіхів.

Редакція журналу „Веселка"

В ПЕРШІ ДВА ДНІ 1993 РОКУ в єгипетській столиці арештовано ще 140 осіб з числа ісламських екстремістів. Це вже четверта велика операція єгипетських спецслужб із використанням армійських підрозділів від листопада 1992 року, коли ісламські фундаменталісти проголосили війну закордонним туристам в Єгипті. Рішучі дії властей великою мірою пояснюються важливою ролею, яку відограє закордонний туризм в економіці країни.

Роман Семен Кушнірчук,
колишній голова „Рідної Школи" в Космачі

„РІДНА ШКОЛА" В КОСМАЧІ

„Рідна Школа" ім. Івана Франка в селі Космачі — це воістину щось унікальне, коли простежити її діяльність за час її існування у 1925—1939 роках. Поперше, вона була одна із 15-ох українських організацій і установ у селі Космачі, що на протязі 14 років була в огні боротьби за рідну мову. В тому ж часі „Рідна Школа" відіграла вийняткову ролю у вихованні української молоді — працюючи під кличем „Рятуймо душу української дитини потопаючу в морі чужої крови". І справді цей феноменальний клич був одним з наймогутніших чинників в тому часі, бо за душу української дитини жертвою падали і життя своє віддавали українські патріоти.

Згадую „Рідну Школу" ім. Івана Франка не тому, що її я заснував, подарував поле під будову, був фундатором — і не тому, що був головою за час її існування у 1925—1939 роках. З признанням згадую „Рідну Школу", бо вона була єдина в Карпатах, що виховувала українську молодь національно свідому і патріотичну. Саме ця лицарська молодь в Другій світовій війні, в рядах повстанців стала до боротьби за незалежні і політичні права свого народу. В цих роках молодь „Рідної Школи" створила леґендарну історію, якої не має ані одне село на Гуцульщині.

Заснування „Рідної Школи" в Космачі було вимогою часу — передусім виникло з конечних обставин, бо в селі не було ані одної польської дитини, проте чотири народні школи засновані ще за Австрії — всі були за одним помахом спольщені 1922 року. В тому ж часі на 12 учителів лише дві були українки. Таким чином українська мова в школах була як предмет і то три-чотири години на тиждень. Отож, як видно з фактів польської політики то ясно, що польські учителі були на те, щоб польонізувати українську молодь. Про це засвідчує й той факт, що поляки звільнили з праці в школах українських учителів тільки за те, що вони вчили дітей українську мову й культуру. З тих самих причин польська влада виселила сотні українських учителів із Галичини до Польщі, щоб не виховували українську молодь в рідному дусі.

Натомість до українських шкіл в Галичині поляки прислали якихось мазурів, які, до речі, не мали відповідних кваліфікацій, а головне слабе, або ніяке знання української мови. Все це — яскраве свідчення, що поляки старалися винародовити українську молодь в школах. Щоб переконатися в тому досить згадати слова Станіслава Ґрабовського, який 1919 року заявив, що через 25 років в Галичині не буде українців. Але так не сталося. Не вгадав цей україножер, бо поляки і він також п'ять років скоріше повтікали з української землі. Втекли вони також з Космача, до якого вперше з'явилися 1919 року.

У розвитку рідного шкільництва треба згадати, що в Космачі було два товариства „Рідної Школи" з окремою управою в проводі. Товариство „Рідна Школа" ім. Тараса Шевченка засноване 12-го липня 1924 року. Заснували Товариство і членами в управі були Олекса Клапцуняк, Петро Борчук і автор цього спогаду. Головою став Олекса Клапцуняк.

Відкриття „Рідних Шкіл". Відкрити чотири „Рідні Школи" і то одного дня не було легкою справою — тим більше в Космачі, в якому 24 присілки розташовані 16км довжиною і 10 км шириною. На цьому просторі рідко побудовано 1,600 домів з населенням 6,000 осіб. Першою працею було відвідати родини, що мали діти в шкільному віці, виповнити заяви до управителя державної школи, що згідно з законом діти будуть приватно учитися. Одночасно знайти чотири доми для навчання, мешкання для чотирьох учителів і шкільні фонди.

На тлі цієї романтики добігав місяць серпень. Першого вересня 1926 року почалося навчання і 158 дітей зайшли до чотирьох „Рідних Шкіл". Їх увічливо привітали учительки — Ольга Гінчицька, Михася Кажухівська, Стефа Хлібовицька і Олена Віндик. Не можна тут висловити нашу радість, але вона довго не тривала, бо ще не минуло й два місяці, як батьків повідомили, щоб вони заплатили по 10 злотих за те, що їх діти не ходять до школи. Це був перший сиґнал, що боротьба з поляками вже почалася. Одначе батьки кари не заплатили, бо адвокат Іван Новодворський вніс протест до старости, доказуючи йому фактами, що згідно з польським законом з 26-го вересня 1922 року, родичі можуть учити своїх дітей приватно.

Коли поляки програли справу на першому етапі, тоді вони взялися за іншу методу — цим разом найбільше злочинну. В кінці листопада польська поліція — комендант Жолнекевич і Давда озброєні в кріси і ножі понад голову, кинулися мов звірі на „Рідні Школи", з криком розганяючи дітей, а учителям сказали — за 24 години забратися з Космача. Очевидно, цей погром не змінив обставин нашої праці і учителі не забралися з Космача.

Закінчення буде.

Пластова молодь на лещатарському таборі

38-ий лещатарський табір.

В містечку Ґленнс Фоллс, Н. Й., знову загомоніла українська мова, бо там, 25-го грудня з'їхалася молодь на лещатарські табори. Це вже 38-ий зимовий пластовий табір, що його кожного року організують пластуни із куренів УСП і УПС „Бурлаки". Пластова молодь із ЗСА, Канади та України є добре відома в цій зимовій лещатарській місцевості. При в'їзді до Ленд Марк Мотор Ладж, колиби, де приміщені таборовики, пишається цілий час табору великий напис „Вітайте Пластуни". Український прапор висить поруч американського при в'їзді до колиби, як також на лещатарських з'їздах.

120 учасників із пластового юнацтва та проводу є поділені на два окремі табори відповідно до віку. Головний табір, у Вест Мавнтен нараховує 75 учасників і 14 булави. Комендантом є ст. пл. Андрій Галяревич, „Бурлака", заступником коменданта є ст. пл. Ліля Галяревич, „Перші Стежі", бунчужним є ст. пл. Данко Миколенко, „Бурлака", а писарем ст. пл. Андрій Ганкевич, „Орден Хрестоносців". Табір старшого юнацтва, у Гор Мавнтен, 24 учасників і сім булави. Комендантом є пл. сен. Влодко Дашко, „Бурлака", бунчужним є ст. пл. Юрій Галяревич „Бурлака", а писарем ст. пл. Марта Юрцан, „Лісова Мавка". Лікарем для обох таборів є ст. пл. Марта Кушнір, „Гребля". Адміністрація табору є у справних руках пл. сен. Юрія Данилова, „Бурлака".

День у таборі розпочинається о год. 6-ій ранку руханкою, молитвою і сніданком, а відтак до години 4-ої вечора таборовики є на лещатарських з'їздах. Вечорами відбуваються пластові та українознавчі зайняття, вечірки, а остатнього вечора табору — традиційні відвідини св. Миколая з дотепними подарунками для учасників. Закриття табору буде у четвер 31-го грудня, в часі якого є роздача нагород за лещатарські першенства, красномовність та інші пластові вмілості.

Цього року представник Крайової Пластової Старшини, крайовий комендант ст. пл. Левко Голубець відвідав таборовиків у понеділок 28-го грудня.

Н. Н.

Чи врятують...

(Закінчення зі стор. 2)

ції Громадського комітету врятування Азовського моря, а це: припинити будь-який промисловий лов риби, збільшити стік річок до оптимального, райони гирла Дону та Кубані перевести з рибосіяння на вирощування традиційних культур, контроль пестицидів та добрив, скорочувати металургійне виробництво в Маріюполі й Таганрозі, а коксохімічне в Маріюполі закрити цілком, збудувати фекальні та додаткові очисні споруди в усіх містах Приазов'я, заборонити будови, не обладнані водоканалізаційними стоками. Ще інші, як Г. Молодан, І. Ілляшенко і д-р Я. Мовчан просувають додаткову думку створення зони водоохоронного парку вздовж усього узбережжя Азовського моря.

Покищо мало змінилося. Г. Молодан каже, що для врятування Азовського моря необхідно створити державну структуру, яка виконувала б функції управління екологічною системою моря. (Для автора цих рядків здається, що може треба і понаддержавну структуру із включенням усіх, що межують з Азовським морем).

Азовське море — це одна з болючих екологічних проблем, що їх успадкувала нинішня вільна Україна від учорашнього совєтського експлуататора.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ дорогого МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

МИКОЛИ ХОМИНА

буде відслужена

СВЯТА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в суботу, 9-го січня 1993 р. о год. 9-ій рано в церкві св. Юрія Переможця в Ошаві, Канада

Просимо родину, приятелів і знайомих пом'янути покійного Миколу у своїх молитвах.

Рівночасно складаємо подяку всім нашим рідним, знайомим і приятелям, що словами чи ділами потішали нас в час безмірного смутку.

Дружина — ЕВА
з синами — АНДРІЄМ і РОМАНОМ

Економічні...

(Закінчення зі стор. 2)

ся ще перед реформами.

Коли політичні зміни гальмують перехід до ринкової економіки в Росії, Україна почала свій перехід з приходом до влади нового прем'єра, якщо його слова перейдуть в діло. Першим його завданням є виправити шкоду, що її спричинили роки застою і невміле керівництво, що їх частинно толерував Президент.

Постійно зростаюча безвідповідальність Уряду залишила країну з бюджетовим річним дефіцитом понад 30 відс. і інфляцією 30 відс. на місяць. Україна, якщо зробить правильні висновки, може навчитися з помилок Росії, яка була багато більше агресивна у ринкових реформах.

Україна мусить діяти більш агресивно, а не повільно, як це дехто уважає. Вона мусить вводити реформи в ширшому маштабі ніж Росія. Першим завданням реформ України повинно бути припинення інфляції, затримання творення кредиту центральним банком і зменшення державних субсидій підприємств. Потрібні теж приватизація і стимулювання приватного сектора, зокрема малих підприємств.

Такі й інші реформи уможливлять фінансову допомогу Заходу, а з тим і чужоземні капіталовкладення, без яких Україна не може мати економічного успіху.

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

сить 4 міл. дол. На ту ціль із придбаних фондів від громади Фундація Піддержки Дипломатичних Представництв України зобов'язалась виділити 400,000 дол. для амбасади України. Решту коштів покрис Уряд України. Щоби викінчити і пристосувати будинок до вжитку амбасади (системи безпеки, електронічного зв'язку тощо) та належно влаштувати бюра, офіційні залі, мешкальні простори, будуть потрібні ще біля 2 міл. дол. Наразі цих фондів ані фундація, ані амбасада не мають.

За вказівками Міністерства Закордонних Справ і на доручення амбасадора О. Білоруса генеральний консул Віктор Крижанівський підписав контракт винайму будинку на три роки при вулиці 49-ій між Другою і Третьою авеню для генерального консуляту України в Ню Йорку, з правом купна до шістьох місяців. Фундація зобов'язалась покрити 50% коштів рентування будинку.

Фундація Піддержки Дипломатичних Представництв України вірить, що свідома українська громада в ЗСА допоможе покрити ці важливі видатки, для закупу і влаштування тих ключевих установ незалежної України, щоби вони ділово і гідно репрезентували її інтереси у наймогутнішій державі світу.

Фундація закликає бути щедрими і жертвенними та присилати пожертви на Ukrainian Embassy Fund та висилати на адресу головного касира: Mr. Damiain Korduba 209 B Grand Avenue, Rutherford, N.J. 07070. Фундація радо допоможе у влаштуванні зустрічей, бенкетів з амбасадорами чи консулами України для проведення збірок. ККДУ, УАКРада і УККА, як центральні громадські організації вповні підтримують акцію і програму Фундації ПДП України.

„ДУМКА" З КОЛЯДКАМИ

Ню Йорк. — Український хор „Думка" з Ню Йорку з диригентом Василем Гречинським виступить з концертами колядок 10-го січня о год. 12-ій дня в українській православній церкві св. Володимира, 160 захід 82-га вул. в Ню Йорку, та 24-го січня о год. 1-ій по полудні в українській католицькій церкві св. Юра, 7-ма вул. між 2-3 авеню.

НЕ ТІ ДАТИ

У статті І. Кедрина „Російська мова в амбасаді України", що появилася у „Свободі" з суботи, 12-го грудня 1992 року, помилково подано дві невластиві дати. Валуївський указ вийшов 1863 року, а „Енеїда" появилася в 1798 році. — Ред.

НЕ ТОЙ РІК

У статті д-ра Федора Погребенника п.з. „Заґа' про рід Цеґельських" („Свобода", ч. 240 з 18-го грудня) треба читати: „(Тут, зокрема, народилася пам'ятка староукраїнської мови 'Камінко-струмилівське євангеліє' з 1411 року)". — Ред.

„МИР ВАМ І ЛЮБОВ"

(Закінчення зі стор. 1)

справедливости, Свого спокою, Своєї любови і хоче, щоб ми були справжніми Його знаряддями. Джерелом нашої радости і втіхи є любов, що її приніс нам, що живемо на землі, Христос. Як без вогню нема тепла, так без любови не можна сподіватися правдивої справедливости, радости, веселости і вдоволення. Про справжню любов пишуть всі чотири Євангелисти, зокрема Святий Апостол і Євангелист Іоан, Євангеліє і Послання якого є просякнуті словами про любов до Бога і ближнього.

Сучасний наш світ, світ технологічного прогресу втратив почуття справжньої любови і створив самолюбство, джерело всякої несправедливости. У Боснії та Герцеговині відбуваються на наших очах в ім'я „етнічної чистки" жорстокости, які не можуть бути ніким оправдані. У Сомалії та у інших країнах світу, люди страждають і умирають від голоду. У інших країнах світу, безпритульні живуть і ночують на вулицях і хідниках великих і малих міст, і добрих самарянів дуже мало. На вільній, незалежній Україні є також люди, які потребують нашої духовної і матеріяльної допомоги. Стукають вони разом зі своїми братами і сестрами інших країн у дверях наших сердець — стукає Христос для Якого не було місця у вифлеємській гостиниці, прохаючи, щоб ми Йому відкрили двері гостинниць наших сердець, бажаючи покормитися кришками тобто, навіть найменшою допомогою, що її ми можемо Йому дати.

Єдиний вихід з сумного положення в якому світ сьогодні знаходиться — це загальна обнова у любові Того, що з любови до всіх людей став людиною. До такої справжньої нездержливої любови закликає нас Христос Син Божий через Свою Церкву, через життядаючі і духовно оновляючі Ним встановлені Святі Таїнства. Христос не тільки проповідує любов, але і дає її нам, дітям Української Православної Церкви, нам Своїм сучасним учням як дар Святого Духа. Тільки у Христовій любові, яка не виключає нікого, ми стаємо сильні, зрілі й творчі.

Завданням нашої Святої Української Автокефальної Православної Церкви, відродженої силою і діянням Святого Духа, святим ділом кожного сина і доні Церкви є перетворити сучасну цивілізацію техніки і земських інтересів самолюбства, несправедливости й ненависти, у цивілізацію любови, що є плодом Святого Духа. Молімось до Дитяти Ісуса Сина Божого, щоб Святий Дух просвічував всіх нас і провадив нас дорогою родинного, особистого, парафіяльного, епархіяльного, всецерковного і національного оновлення у дусі Святого Євангелія.

З нагоди цьогорічного святкування Народження Сина Божого і пов'язаних з ним свят Найменування, Нового Року, Богоявлення і Стрітення, складаємо Святішому Патріярхові Київському і Всієї України, Мстиславу і, нашим братам у єпископському служінні, священикам і вірним нашої Церкви З'єднаних Стейтів Америки, Україні та у всіх країнах української православної діяспори, сердечні різдвяні і новорічні побажання, благаючи народженого у Вифлеємі Царя Спокою і Любови, щоб подав нам усім чистку любов, благословенну єдність, мир і духовну радість.

Мир вам і любов з вірою від Бога Отця і Господа нашого Ісуса Христа, що сьогодні духовно народжується у Вифлеємі наших сердець.

Христос народжується! Славмо Його вірою, любов'ю і ділами милосердя!

† **Константин**, Митрополит
† **Антоній**, Архиєпископ

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 16-го грудня 1992 р. відійшов у вічність, мій незабутній МУЖ

бл. п.

МИХАЙЛО ЧОРНИЙ

народжений 13-го листопада 1911 р. в селі Розваж, Україна.

Залишив у великому смутку:
дружину — ГІЛЬДУ
сестру — КАТЕРИНУ з родиною в Україні
ближчу і дальшу родину та приятелів по цілому світі

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

З глибоким сумом повідомляємо приятелів і знайомих, що у п'ятницю, 11-го грудня 1992 р. на 74-му році відійшов у вічність наш дорогий МУЖ, ТАТО І ДІДУСЬ

бл. п.

Микола Павлович Ковалевський

Залишив у смутку:
дружину — МАРІЮ з дому ЯКОВЕНКО
сина — ВОЛОДИМИРА з дружиною ЕЛЕН
доньок —
ЛЮДМИЛУ з чоловіком ІВАНОМ
ОЛЮ з чоловіком ЕРАСТОМ
внуків — МИХАЙЛА, ТАРАСА, МИКОЛУ, ОЛЕСЯ, АДРІЯНА, ДАМ'ЯНА
та внучку — КАТРУСЮ
а також ближчу і дальшу родину в Америці й Україні

В пам'ять покійного складаємо на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля: від родини — 100 дол. та від д-ра Михайла й Ірени Тросюків — 50 дол. Разом 150 дол.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що з волі Всевишнього в суботу, 26-го грудня 1992 р. о год. 6-ій по пол. в Балтімор, Мд., відійшла у вічність наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА, ШВАҐЕРКА та СВАХА

бл. п. мґр біології

Клавдія Григорович з дому Клімовська

народжена 24-го серпня 1909 р. в Татар-Бунарах, Україна, вчителька середніх шкіл в краю і Німеччині.

У глибокому смутку:
муж — мґр ПЕТРО ГРИГОРОВИЧ
син — д-р ВІКТОР ГРИГОРОВИЧ
з дружиною д-р АННОЮ
внуки — МАРІЙКА І ПЕТРУСЬ
сестра — НІНА КЛІМОВСЬКА
брат — інж. ОЛЕКСАНДЕР КЛІМОВСЬКИЙ
з дружиною АННОЮ
шваґер — МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ
з дружиною АЛЛОЮ та дітьми: ЮРКОМ
з дружиною ДЖУДІ, ІГОРЕМ
з дружиною РОЗМЕРІ, АНДРІЄМ та АПОЛЛОНОМ та внуками: ГРИГОРІЄМ, ДЖІМІ, ДЕРЕКОМ та ДЖЕЙСЕНОМ
сваха — МАРІЯ ПРУХНІЦЬКІ
та ближча й дальша родина в Україні, Румунії та Німеччині

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 28-го грудня 1992 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Lilly and Zeller, 1901 Eastern Avenue, Baltimore, Md.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 29-го грудня 1992 р. о год. 10-ій рано в українській православній церкві св. Михаїла в Балтімор, а тлінні останки спочили на українському цвинтарі-пам'ятнику у Вашінґтоні, Д. К., (Cidar Hill Cemetery).

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на Фонд Допомоги Українцям в Румунії при Центральному Об'єднанні Буковинських Українців у ЗСА (В. Опитійчук — COBU).

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 4-го січня 1993 р., прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов в дорогу вічности, після довгої недуги наш найдорожчий МУЖ І ТАТО

бл. п.

Петро Папроцький

проживши 82 роки

Народився 1-го квітня 1910 р. в селі Скнилів, повіт Золочів, Україна, кол. вояк Французької Армії.

ПАРАСТАС — 7-го січня 1993 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Boylan Funeral Home, 188 Easton Avenue, New Brunswick, N.J.

ПОХОРОН — 8-го січня 1993 р. о год. 9-ій ранку в похоронному заведенні. Заупокійна Літургія — год. 10-та ранку в українській католицькій церкві Рождества Пресвятої Богородиці при 86 Livingston Avenue, New Brunswick, N.J., а опісля на кладовище Святої Тройці в Jamesburg, N.J.

Залишені в смутку:
дружина — ОЛЕНА
дочка — МАРУСЯ
та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні

Замість квітів на могилу просимо складати жертви в пам'ять покійного на Українську Католицьку Семінарію у Львові або на Український Музей в Ню Йорку.

ЗВІТ

Комітету Допомоги Україні - Рух, Філядельфія
ЗБІРКА НА УКРАЇНСЬКУ АМБАСАДУ

Зібрано у Філядельфії від 12-го липня до 23-го грудня 1992 р.

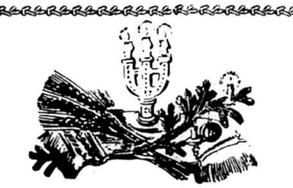
Разом 33,650 дол.

ЖЕРТВОДАВЦІ:

по 1,000 дол. — О. і І. Бартків, К. і В. Березяк, о. І. Біланич, Й. Ворупель, І. Гаврас, В. Горбовий, Р. Гриців, Т. і Л. Гриців, Т. і О. Гурскі, М. і В. Катрук, М. і В. Когут, М. і П. Кондрат, І. і М. Куземскі, Л. і І. Кушнір, С. Лободенко, Я. Масюк, О. і І. Михалюк, Г. Почозаль, М. Прокопович, В. Пушкар, І. Скіра, І. і Р. Столяр, Б. і Х. Турченюк, В. Шашаровський, В. і О. Шиприкевич;
по 500 дол. — М. Василенко, о. Л. Гофман, М. і В. Кавка, Р. і Н. Клос, Я. Кравчук, Й. Марійчук, Н. Михалевич, Н. Юрчинська;
260 дол. — М. Шумська;
по 250 дол. — М. Васютин, М. і Т. Масик, І. і Н. Савчук, Я. Таромир, о. Я. і А. Шуст;
по 200 дол. — О. Ґіба, Н. Карпюк, І. Крич, Ю. Тимків, І. Щерба;
по 100 дол. — М. Бесаро, Р. і Н. Булик, А. і М. Гаврисюк, О. Ґріб, В. Данилів, Р. Завицкий, С. Кабан, М. Казук, І. і М. Корженовскі, М. і Х. Лісобей, С. і Є. Новаківські, А. Палько, І. Петик, П. Прус, Т. Рак, І. Тарнівский, УНС — Філядельфія, І. Чейлик;
по 50 дол. — К. Зачевайко, І. Коваль, С. Лужецкий, В. Маринович;
40 дол. — В. Климодський;
30 дол. — М. Марчівський;
по 25 дол. — А. і Т. Коваль, М. Луковський;
20 дол. — А. Слюсаренко.

* Додаткових 16,000 дол. декляровано, але не доплачено.

Підписано:
УЛЯНА МАЗУРКЕВИЧ — голова
НАТАЛЯ ЛУЧАНКО — скарбник

Евгенії Кохан сповнилося 100 років життя

Е. Кохан.

Евгенії Кохан з дому Цюк 5-го грудня 1992 року сповнилося 100 років життя. Е. Кохан народилася 5-го грудня 1892 року в Дроздовичах, повіт Перемишль.

В 1913 році закінчила учительську семінарію, а учителювала на Жовківщині. До ЗСА приїхала в 1948 році. Її чоловік Микола помер в 1981 році в Честері, Па. Вона належала до Союзу Українок Америки, Відділ в Честері, є членом Українського Освітньо-Культурного Центру і Т-ва Сеньйорів у Філядельфії. Підтримувала своїми щедрими датками українознавчі катедри в Гарварді, Т-во „Св. Софії" та інші. Тепер перебуває в Cheltenham-York Road Nursing Home.

З нагоди цього столітнього ювілею друзі і знайомі Е. Кохан шлють щиросердечні побажання кріпхого здоров'я.

Н. Н.

Гарний звичай

В Українському Домі „Дніпро" в Баффало прийнявся звичай відбувати в кінці року зустріч членів цього важливого громадського осередку, а також його прихильників. Такі зустрічі проходять звичайно у святочній родинній атмосфері, бо пов'язані з надходячими святами Христового Різдва й Нового року. Зустріч у 1992 році відбулася в суботу, 28-го листопада, саме тоді, коли за старокалендарним стилем починається передрізднвяний піст (пилипівка) і коли думки людини щораз тісніше починають пов'язуватися з Христовим Різдвом і Новим роком.

Зустріч, про яку мова, відкрив голова дирекції Українського Дому „Дніпро" Іван Горбачук і попросив о. Мар'яна Процика розпочати її молитвою і поблагословити страви, що їх приготовили пані-господині, бож зустріч була сполучена зі спільною вечерею. Були промови. Першим взяв слово голова Надзірної Ради Українського Дому „Дніпро" інж. Богдан Мороз. На початку промови він з'ясував ролю, яку Дім „Дніпро" відігравав і відіграє в житті української громади в Баффало, подякував членам за посвячкасну (від 1955 року) підтримку цього громадського осередку. Завдяки їхнім зусиллям цей Дім встояв і далі стоятиме, бо його роля ще не скінчилася. Перед ним і далі ті самі завдання, а то ще й більші. І тут бесідник звернув увагу на події, які проходять в Україні. Вона формально стала самостійною, але фактично до повної самостійности їй багато чого бракує. Тим самим буде їй потрібна і допомога української діяспори. Члени Українського Дому „Дніпро", як частка тієї діяспори, не можуть залишитися байдужими до потреб України.

В тому часі перебував у Баффало в ділових справах гість з Філядельфії, представник „Провидіння" Ігор Шперань. Його запрошено до участи у зустрічі. Він привітав присутніх від установи, яку представляв, а після привіту додав, ще декілька думок, відповідних до характеру імпрези.

Промовляв голова місцевої клітини АДУК маестро Мар'ян Борачок, який для „Дніпра" віддав немало свого хисту і труду. Його хист і труд були вкладені в розмалювання Дому.

Керуючий зустріччю господар Дому Іван Горбачук попросив до слова голову Баффалівської Округи УНС Романа Конотопського. У своєму виступі він пригадав присутнім теж і про концерт київського хору „Думка", який був запланований для Баффало на 14-го грудня. При тому голова Роман Конотопський звернув увагу на те, що „Дніпро" буде тим гостинним домом, в якому представники громади привітають гостей з Києва хлібом-сіллю і спільно з ними пообідають.

Промовляв і автор цього допису.

Цей урочистий вечір закінчено молитвою, а з огляду на близькі свята Христового Різдва зазвучала ще й українська коляда у виконанні присутніх.

Поки почалася офіційна частина зустрічі та й по її закінченні учасники мали змогу оглянути — схоплені відеозаписом — фрагменти з життя сучасної України, в тому числі і фрагменти з концерту київської „Думки".

Тиждень перед згаданою зустріччю — 21-го листопада — в день Св. Михаїла (за старим стилем) — в Українському Домі „Дніпро" заходом дирекції цього ж Дому відбувся „Михайлівський вечір" — на честь членів Михаїлів, який став уже також традиційним.

Михайло Лоза

У першу річницю смерти мґр Д. Ребет

5-го січня 1993 року минув рік з дня передчасної і несподіваної смерти відомої політичної і громадської діячки та великої патріотки мгр Дарії Ребет, яка померла у Мюнхені і там похована. Її життєвий шлях був особливо кольоритний, сповнений важких переживань, він юнацьких років починаючи і до останніх днів її трудолюбивого життя. Покійна Дарія своїм вийнятковим і прикладним життям заслуговує на особливу публічну увагу і признання. Без сумніву, жінки, такі як Дарія Ребет, були і є вийнятковими. Вона була дуже активною не тільки у політичному й громадському житті, але й у багатьох випадках формувала громадську думку, накреслювала напрямні української визвольної політики.

Дарія Ребет належала до тієї генерації, що формувала свій національний і політичний світогляд після українських визвольних змагань 1918 року. Дарія Цісик-Ребет з юнацьких — гімназійних років — включилася у новостворену форму — Організацію Українських Націоналістів, яка піднялася революційними методами продовжувати визвольну боротьбу за незалежність українського народу — за самостійну Україну. Для Дарії боротьба за незалежність українського народу, за його волю була імперативом її життя. Вона це підтверджувала своєю активною і відданою працею.

Після закінчення гімназії у Стрию та високих правничих студій у Львівському університеті Дарія як юрист підходила до громадсько-політичної роботи і до революційної боротьби розважно, а водночас дуже рішучо. Варто підкреслити, що вона виявилася непересічно талановитою жінкою, мала аналітичний розум, що особливо було видно в її політичних виступах, а зокрема в публіцистичній творчості. Можна тільки шкодувати, що життєві обставини не дали можливости розвинутись її талантові як юриста, бо вона була справді глибоким інтелектуалістом.

Вона належала то тієї категорії провідних націоналістів, яка мала відвагу висловлювати свою, не раз відмінну думку, яка не всім подобалась, але вона була переконана, що заступає правильну позицію в аспекті правних засад.

На жаль, її життєвий шлях був встелений тернями, не був легким і не складався так, щоб вона могла себе виявити у всій своїй повноті. За її відвагу й активну працю у рядах ОУН, як виховниця Юнацтва ОУН, формуючи нових і молодих членів ОУН, здобула собі особливе признання у проводі. Це промощувало їй шлях до крайового проводу і вже у 1934-38 роках Дарія стає членом Крайової Екзекутиви ОУН на західню Україну. Дарії не вдалося оминути польської тюрми, а згодом і німецької. Під час Другої світової війни вона була членом проводу ОУН. Це був час, коли члени ОУН у зустрічі з іншою дійсністю, іншими підходами з нашими братами на східних й осередніх землях України, міняли свої позиції. В той час ОУН відмовилася від вождизму і приймала демократичний принцип. Дарія Ребет, як активна учасниця Третього Великого Збору ОУН, що відбувся на рідних землях в 1943 році, на якому було обрано Бюро Проводу, яке очолив Тарас Чупринка — Роман Шухевич, мали чималий вплив на формування визвольних позицій ОУН. Дарія була членом-основником постання Української Головної Визвольної Ради, що постала літом 1944 р. і водночас стала членом її президії. Дарія Ребет була у вирі визвольної боротьби на рідних землях, а згодом і на чужині.

З доручення Бюра Проводу ОУН виїхала на захід до Німеччини, щоб тут проводити визвольну політику. Належала вона до тих, що дотримувалися постанов і рішень Третього Великого Збору ОУН, а також плятформу УГВР. Праця на новому терені у Німеччині не була легкою для Д. Ребет. Поруч життєвих складностей її прийшлось пережити велику втрату: большевицький агент Б. Сташинський 12 жовтня 1957 року у Мюнхені вбив її чоловіка, відомого націоналістичного діяча проф. Льва Ребета, голову Політичної Ради ОУНз. Це був дуже болючий удар в житті Дарії, але вона зуміла перенести мужньо дні скорби, не перестаючи активно брати участь у політичній і громадській праці. Дарія Ребет дальше залишалась і була членом Політичної Ради, а згодом очолювала ОУН за кордоном,будучи головою Політичної Ради.

Також належить підкреслити, що Дарія залишила чималий творчий доробок як публіцист, з широким знанням соціяльних і політично-громадських проблем. В її публіцистиці був виразно помітний аналітичний підхід і глибина думки. вона була членом редколегії пресових органів „Сучасна Україна", „Сучасність", „Український Самостійник" і в останні роки життя редагувала внутрішньо-організаційний Бюлетень ОУНз, який здобув собі особливу популярність. На сторінках цього ж Бюлетеня порушувалися активні українські політичні проблеми.

Дарія, як жінка з широким громадсько-політичним зацікавлення, не стояла осторонь українського зорганізованого жіночого руху в Німеччині. Вона брала активну участь в Організації Українських Жінок у Німеччині, була в її проводі і виступала на жіночих форумах з доповідями. В цій жіночій формації покійна залишила також свій тривалий слід.

До вищеназваних натяків про працю Дарії слід хоч згадати, що покійна була милою, товариською та добросердечною жінкою у співпраці. Була толерантна, вміла вислухати думку інших, поділитися своїми поглядами та мати відвагу обстояти, може часом не популярні, свої принципи, у які вона свято і переконана вірила. Поруч з тим покійна була глибоко релігійною людиною, що визначувало її прямолінійний життєвий шлях. У свій час вона мала відвагу виступати проти націоналістичного „Декалогу", який з однієї сторони мав заступати чи наслідувати десять Божих Заповідей, а з другої в цьому ж „Декалозі" проповідувалися антихристиянські принципи. Все це нині має зовсім відмінні виміри, ніж було то ді. Але навіть такі і подібні дрібні фрагменти визначують непересічну індивідуальність Дарії Ребет. Покійна була дуже чесною і витривалою жінкою. Зазнала багато страждань не тільки від ворогів українського народу, втративши мужа, але також від своїх колишніх друзів-націоналістів. Але і до них мала велике зрозуміння. Вона заслуговує від українського політичного світу, а сьогодні від української держави певного визнання і пошанування, для постання якої присвятила все своє життя. Покійна Дарія заслуговує на окрему монографію.

Микола Галів

Неділя, 29-го листопада, зустріла мене в Ріо де Жанейро красою ясної блакиті, неозорістю океану і шпилями гранітних гір. На одній з гір, посеред міста, 38-метрова статуя Христа з розкритими руками зворушливо пронизує душі й оновлює почування пієтизму. Готель „Копакабана" своєю білістю, поруч синяви океана, в довкіллі соковитої зелені пальм, підказує уяві, що це чарівний малюнок на сторінці книжки казок. Загальна привітність всіх у готелі відразу створює приємний настрій. На залі, де проходить реєстрація делегатів, гамір. Це із 44 держав — тільки 77 делегатів, це чи не найменша кількість делегатів, якщо порівнювати з попередніми Конгресами. Причина: не всім делегатам ПЕН матеріяльно доступна віддаль. Не було з Фінляндії, Литви, Польщі, Росії, Австралії. Але Англія й Японія кількістю своїх делегатів, як завжди, вели перед.

Вже в перших годинах після мого приїзду в готелі мене привітно вітала Віра Вовк. Не можу не признатись до почуття, що просто не вкладається у найвибагливіші вислови, коли я припинала до одягу на грудях одержану на моє ім'я виказку. На виказці, над моїм прізвищем великими літерами: делегат України. Свідомість того, що я делегатка вільної держави України, так далеко, аж в Бразилії, спалахнула щастям у душі! І свідома була я, що те щастя й шана вельми зобов'язуючі. І не помилялася я — не одні погляди у час Конгресу зупинялись на слові „Україна", дехто й підходив і привітно розпитував, дехто й так косо дивився, що раділа, що в очах ножів нема... Списки делегатів і їхні адреси замешкання були дані нам на день перед від'їздом. А це була „вода на мій млин". Чималю делегатів було під враженням, що я таки безпосередньо з Києва приїхала. Та про це пізніше.

Вечором того ж дня — товариська зустріч при перекусці й вині. Саме тоді кожний делегат зокрема придивлявся, хто з якої держави. Ми з Вірою Вовк жваво відповідали: з України. Жаль тільки, що наша Управа ПЕН в Києві не подбала, щоб і Віра Вовк делегаткою України була, бо, до речі, й годиться, щоб були два делегати. Вірю, що в майбутньому так і буде.

Вже 3-го листопада почались сесії. Як завжди, дуже важливою була сесія „Письменники в ув'язненні". Серед матеріялів Конгресу є багатосторінкова книжечка з іменами ув'язнених, торторованих, переслідуваних і вбитих письменників і журналістів, за слова правди, які володарям тієї чи іншої держави „не припали до смаку". Китай тепер веде перед у тому. Говорилось на сесії про жорстокість Сербії, знущання над курдами в Туреччині й Іраку.

Від 1-го грудня почались сесії делегатів, які тривали до 4-го грудня включно, по вісім годин денно. Точок було 30, і кожна мала власну тему. Мені тут не слід зупинятись над звітом їх. Я, по приїзді, докладний звіт з перебігу Конгресу на 9 сторінках машинопису, переслала до ПЕН у Київ, на ім'я секретаря Ігоря Семиди.

Та слід мені зупинитись на точці 5-ій, бо в ній, у фінансовому звіті, Україна була на списках серед тих, що вплатили вкладку до Централі у Лондоні. А це завдяки письменникам діяспори, які є і членами ПЕН України. Діставше відповідь від уповноваження від управи ПЕН України, я звернулась до 20 наших письменників і з них вісім переслали вкладки, які становлять всього 12.50 дол. на рік. Дехто з наших письменників і більше вплатив — за когось із письменників в Україні. Таким чином вкладка за 1991 рік була погоджена. А вже на 1992-ий рік делегатка пообіцяла сама. Обіцяла Віра Вовк,

Конгрес ПЕН і літературні вечори в Ню Йорку

що на 1993 буде помагати у збірці вкладок, річна сума — 175 дол. І тут веде перед Японія, Англія, Швеція і Польща, в сумі 1,000 дол. і вище.

Центри ПЕН-держав, які не вплачують вкладок, підлягають виключенню.

Слід зазначити, що мій побут на Конгресі був, як і моєї президентки Відділу ПЕН, без коштів України. І ще одна приємність сталася при точці 15-ій, коли на пропозицію ПЕН Бразилії відбувалось голосування на нового віцепрезидента Інтернаціонального Центру ПЕН, Антонія Олінто. Тоді викликали делегатів не за прізвищами, а за назвою держави. Музикою мені прозвучало: „Юкрейн!" Україна голосувала за прийняття на пост віцепрезидента ПЕН.

І точка 28-ма заслуговує на увагу. Це вже під кінець сесій: із листи, заздалегідь присланої окремими Центрами ПЕН-держав, читали прізвища письменників, що перейшли у Вічність. З України такої листи не було. Тому Віра Вовк як член ПЕН Бразилії, використавши особисте знайомство з Антонієм Олінто, попросила слова. Вона, португальською мовою, коротко, але виразно розказала про те, що спричинило до переходу у Вічність Івана Світличного. Згадала і Остапа Тарнавського. Під кінець назначенням дати наступного, 59-го Конгресу, та його місцем, що має бути Дубровник, президенти Конрад і Мадейра подякували всім делегатам і гостям за присутність і побажали щасливої подорожі домів.

В один з вечорів були ми запрошені до палати, колись королівської, до губернатора на перекуску та фортепіянове сольо визначного бразилійця. Там, побачивши напис „Україна", підійшов делегат Ізраїля і став розпитувати мене про письменників Спілки в Києві; підкреслив, що найкращі приятелі були йому „українські пісателі". Коли ж я не вділила уваги його думці про Хмельницького, він відійшов, ми більше не зустрічались. Дуже, таки дуже, звертали деякі делегатки увагу на мій одяг. Одна — француженка — зауважила, що мій одяг у „чойсест тейст" — у вишуканому смаку і поцікавилася: „Чи всі українки так одягаються?" Мені на відповідь почулися слова Антея з „Оргії" Лесі Українки: „Мені, дорога пані, слід вам пояснити, що я тільки маленька піщинка над берегом моря красі, смаку, і культури українок в Україні!"

На прощання повезли нас на бенкет — баль, що відбувся в Маріна, над затокою. В товаристві своїх друзів з Тайваню, Тайляндії придивлялася я на казкову красу довкілля. У нас були й виміни про літературу. Корейка похвалилась, що знає, що Гоголь був українцем. Просили більше й більше розповідати про письменників України і їхні літературні твори. Розказала я і про „укази", і про Сибір, і про незламність Душі народу. Відтак розмови перебив концерт і балет, учасниць-танцюристок — то в перах, мов жар-птиці, то без, як Єви...

Потім присутні почали під звуки вальчиків кружляти. Люблять письменники танцювати. І покружляли мої думи у такт тонів: я ось тут, делегаткою України — стільки розмов напис держави розхвилював, а саме тому, що був 54-ий Конгрес в Канаді. Тоді прийняли ПЕН України до Інтернаціонального Центру. Бувала я на чотирьох Конгресах і ніхто й не помічав мене, аж ось тепер слово Україна зрушило увагу... Зрушило і в Ню Йорку, коли Американський ПЕН запропонував мені, щоб я приготувала Літературний Вечір українських письменників з приводу проголошення ПЕН України, як вільної одиниці в Централі. Таким чином 28-го березня 1990 року відбувся Літературний вечір з участю Любові Коленської, Миколи Руденка, Остапа Тарнавського, Ірини Дибко і в „абсенція" Марта Шраменко читала твори Василя Симоненка і Василя Стуса. З Управи ПЕН Америки запропонували, щоб кожний з наших письменників зокрема прочитав двічі три хвилини щось із своїх творів — просто для звукосприймання української мови.

Читання творів письменників попередило вступне слово „Тернистий шлях літератури України", написане і прочитане Мартою Шраменко. Після оплесків — признання всім — пролунало питання: „Чому така мала кількість українців на залі? У вашій громаді нема зацікавлення літературою?" Я пояснила, що це моя вина, я просто переочила належно оголосити в часописі. (Оголошувала 4 рази в „Свободі" і розсилала запрошення). Однак взяла вину на себе, ніж залишати в Американському ПЕН їхнє заключення...

Та кількість на залі, мабуть, не була на заваді, й Управа американського ПЕН знову звернулась із запрошенням. Таким чином, 17-го жовтня 1991 року в приміщенні ПЕН Америки, в Ню Йорку, відбувся Вечір Української Літератури.

Третій вечір відбувся 6-го квітня 1992 року під заголовком „Читання літературних творів авторами різних держав". На цьому вечорі виступали двоє наших знаних письменників: Марта Тарнавська і Володимир Біляїв.

Всі читання творів авторів, на кожному наведеному вечорі, англійською мовою, були попереджені коротким читанням самим же автором українською мовою, а в останньому і мовами різних держав. Також я замовляла професійну силу записувати перебіг літературного вечора на тасьму. Також не можна пересочити, що другий Літературний вечір письменників-українців був з приводу проголошення волі України 24-го серпня 1991 року, у вступному слові Марта Шраменко-Рандаззо цю саме подію й наголосила.

І ще відбувся, перед Конгресом в Ріо де Жанейро, один Літературний вечір, але, на жаль, запрошені письменники-українці й не відповіли. Отже, відбувся вечір з участю письменників різних держав, з різних континентів. Не знаю, яким це чином, але не зчулась, як стала я в американському ПЕН приготовляти літературні вечори. Хочу вірити, що в наступних вечорах будуть і наші письменники. А тим часом я щиро вдячна всім нашим поетам і есеїстам і „едіторам" і новелістам, що своєю участю й добірними творами помогли прославити ім'я української літератури у світі, і є ще американське прислів'я: „Донт кирс а даркнес — лайт а кендл" — Світімо „свічечку" в кожній клітині й ділянці життя, поза і в Україні.

І. Дибко-Филипчак

ПАПА ІВАН ПАВЛО II відслужив святкову службу в перший день 1993 року, відтак звернувся з бальконy до 30,000 католиків, що зібралися перед собором св. Петра в Римі. Він знову закликав покласти край злочинному кровопролиттю на Балканах, зректися насильства і домогтися миру на Близькому Сході, на „всіх континентах жити за заповітами Христа".

В НЕДІЛЮ, 3-ГО СІЧНЯ, повідомив про свій намір зрезигнувати міністер економіки Німеччини Юрген Моллеман. Він не спромігся відкинути закидування в тому, що не дає собі ради з сучасними економічними проблемами країни, яка повільно, але невпинно входить у смугу промислового спаду і безробіття. Крім того, його звинувачують в зловживанні державних фондів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го СІЧНЯ 1993 р.

Бриджпорт, Конн. Річні загальні збори 59-го Відд. УНС, о год. 3-ій по пол. в церковній залі УКЦеркви при вул. Берним і Нобл в Бриджпорті, Конн. Після звітів управи, дискусії та планування діяльности на слідуючий рік, вибір управи на 1993. р. Після сходин товариська зустріч з перекускою. Запрошуються всіх членів. — Управа.

Перед сходинами 59-го Відділу відбудуться збори місцевого відділу допомоги Україні в 2-ій год., в цій самій залі.